

Lekcja 2

Temat: Planujemy dalszą naukę.

Druga lekcja z Wiedzy o społeczeństwie dotyczy planowania przyszłości po szkole Branżowej, a konkretnie chodzi o kontynuowanie dalszej nauki. Wszyscy wiemy ja ważne w tych czasach jest wykształcenie i dobry fach w ręku. Ważne jest, aby nie stać w miejscu, każdy z Was jakkolwiek zwód w przyszłości będzie wykonywał musi pamiętać, iż człowiek uczy się przez całe życie. Warto, więc szkolić się, podwyższać własne kwalifikacje, udoskonalać swoje umiejętności oraz poszerzać wiedzę w danym zawodzie i nie tylko. Proszę, aby zapoznać się ze stronami z podręcznika zamieszczonymi poniżej. Należy w zeszycie dokończyć zdanie;

Kiedy zakończę edukacje w szkole branżowej, to.....

Chodzi o to, aby każdy miał już pomysł na własną, bliską przyszłość.

Na ostatniej stronie z książki jest zamieszczone zadanie z czerwonym kolorem od 1 do 3, proszę odpowiedzieć tylko na pytanie nr 1.

Proszę też przeczytać na ostatniej stronie, na samym dole „Miniprojekt edukacyjny” i zastanowić się nad zaplanowaniem własnej przyszłości zawodowej.

2. Planujemy dalszą naukę

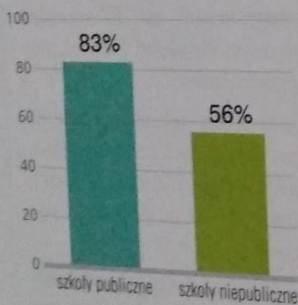
Dokończcie zdanie: Kiedy zakończę edukację w szkole ponadgimnazjalnej, to...

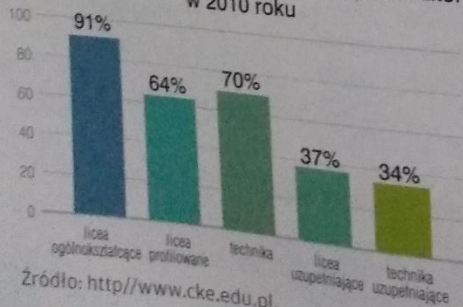
Polecenia

1. Przeanalizuj wykresy i wskaż, z jakiego typu szkół było najwięcej zdających egzamin maturalny.
2. Wyjaśnij, jaka jest zależność pomiędzy odsetkiem zdających a zdawalnością matury.
3. Wskaż, jakie typy szkół dają największe szanse na sukces na maturze. Podaj przyczyny takiego stanu rzeczy.

Zdawalność matury w szkołach publicznych i niepublicznych w 2010 roku

Zdawalność egzaminu w różnych typach szkół w 2010 roku

Źródło: <http://www.cke.edu.pl>.

Procent zdających egzamin maturalny w poszczególnych typach szkół w 2010 roku

Matura przepustką na studia

Coraz więcej młodych ludzi zamierza kontynuować naukę po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej. Z jednej strony wynika to z chęci przedłużenia sobie młodości, by oddalić w czasie decyzję o pracy zawodowej i usamodzielnieniu się. Z drugiej strony wiele współczesnych zawodów wymaga zdobycia wysokich kwalifikacji, a dają je dopiero studia lub szkoły policealne. Ponadto absolwenci najpopularniejszych dzisiaj typów szkół – liceów ogólnokształcących – poza wykształceniem średnim nie uzyskują zawodu i są zmuszeni do dalszej edukacji.

Możliwości kształcenia są duże. Na absolwentów szkół ponadgimnazjalnych (liceów i techników) czekają uczelnie w kraju i za granicą. Podstawowym warunkiem dostania się na studia jest zdanie egzaminu maturalnego. Maturzyści w części obowiązkowej zdają:

- język polski (pisemnie i ustnie),
- język obcy nowożytny (pisemnie i ustnie),
- matematykę (pisemnie).

Ponadto absolwenci oddziałów z językiem nauczania mniejszości narodowej zdają język danej mniejszości w części pisemnej i ustnej.

Maturzyści mają świadomość, iż dostanie się na prestiżową uczelnię zależy od jak najlepszych wyników. W rekrutacji liczą się nie tylko obowiązkowe przedmioty, ale również wyniki z maksymalnie sześciu przedmiotów dodatkowych zdawanych tylko na poziomie podstawowym albo rozszerzonym. To one często decydują o przyjęciu na specjalistyczne studia.

Matury w myśl za uczniów. tuje poró możliwo nych w c turalneg Na ni denci m egzamin nujemy będzien kandyd wadza cych na Przy szej kla liwi os dodatk mogą ku uzy olimpi

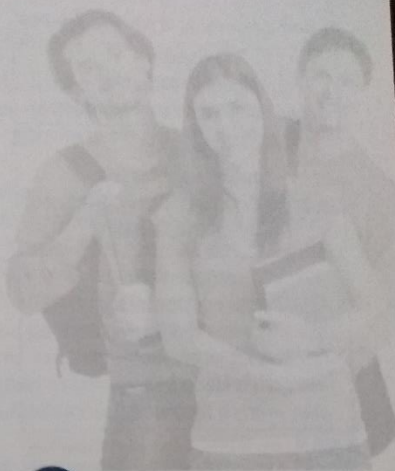

Wedłu lak w średni szybc Duńc

Matura przeprowadzana od 2005 roku (tzw. nowa matura) w myśl założeń jej twórców ma sprawdzać wiedzę oraz umiejętności uczniów. Jest egzaminem ogólnopolskim i zewnętrznym, co gwarantuje porównywalność i dużą obiektywność wyników. Jej zaletą jest możliwość poprawienia wyników w kolejnych sesjach egzaminacyjnych w ciągu 5 lat. Absolwent, który nie zda jednego egzaminu maturalnego, może przystąpić do sesji poprawkowej w sierpniu.

Na niektóre kierunki studiów matura nie wystarcza. Przyszli studenci muszą się wykazać szczególnymi umiejętnościami, których egzaminy przedmiotowe nie oceniają. I tak na przykład, jeżeli planujemy studiować na akademii sztuk pięknych, przede wszystkim będziemy egzaminowani z naszych talentów artystycznych. Dla kandydatów na architekturę na uczelniach technicznych przeprowadza się egzamin z rysunku oraz testy predyspozycji, a dla zdających na uczelnie sportowe – testy sprawnościowe.

Przygotowania do startu na studia warto rozpocząć już w pierwszej klasie szkoły ponadgimnazjalnej. Systematyczna nauka umożliwi osiągnięcie dobrych wyników na maturze. Uczniowie, którzy dodatkowo spróbują swoich sił w olimpiadach przedmiotowych, mogą uzyskać zwolnienie z egzaminu przedmiotowego w przypadku uzyskania tytułu laureata lub finalisty olimpiady. Dla najlepszych olimpijczyków są otwarte drzwi na renomowane krajowe uczelnie.

Dyskusja

Studiować czy pracować, a może jedno i drugie? – debata klasowa.

Czy wiesz, że...

Według danych Eurostatu przeciętny Polak wchodzi na rynek pracy w wieku 22 lat, średnia unijna wynosi o dwa lata mniej. Najszybciej w UE podejmują pracę Irlandczycy, Duńczycy i Holendrzy.

Egzamin zawodowy pomocny w podjęciu pracy

Absolwenci techników, zasadniczych szkół zawodowych, szkół policealnych i techników uzupełniających przystępują z kolei do egzaminu zawodowego potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. Składa się on z dwóch etapów – pisemnego i praktycznego. Uczeń zda egzamin, jeżeli uzyska:

- 1) z etapu pisemnego:
  - z części pierwszej – co najmniej 50% pkt,
  - z części drugiej – co najmniej 30% pkt,
- 2) z etapu praktycznego – co najmniej 75% pkt.

Absolwent, który zdał egzamin zawodowy, może wystąpić z wnioskiem o wydanie Europass – Suplementu do Dyplomu Potwierdzającego Kwalifikacje Zawodowe. Dokument ten ułatwia podjęcie pracy w krajach UE, ponieważ ma wszędzie taką samą strukturę.

Szczegółowe przepisy określające zasady przeprowadzania egzaminów zawiera ustawa o systemie oświaty oraz rozporządzenia ministra edukacji narodowej. Za ich realizację odpowiada Centralna Komisja Egzaminacyjna oraz okręgowe komisje egzaminacyjne.

System szkolnictwa wyższego

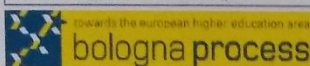
Uczelnia publiczna jest tworzona przez państwo reprezentowane przez właściwy organ władzy lub administracji publicznej. Uczelnia niepubliczna może być utworzona przez osobę fizyczną lub prawną niebędącą państwową ani samorządową osobą prawną. W praktyce na uczelniach publicznych płaci się za studia niestacjonarne, na niepublicznych – za każdy tryb studiowania.

System szkolnictwa wyższego w Polsce

stopień I
studia licencjackie
(wyszkolenie wyższe zawodowe)

stopień II
studia magisterskie
(specjalistyczna wiedza w określonej dziedzinie kształcenia)

stopień III
studia doktoranckie
(zaawansowana wiedza w określonej dziedzinie, przygotowuje do samodzielnej pracy badawczej)

Logo procesu bolońskiego

Jeśli chcemy poświęcić cały swój czas na naukę, dobrym wyborem będą studia stacjonarne (dzienne). Program realizowany jest przez pięć dni w tygodniu z wyłączeniem sobót i niedziel. Jeżeli zamierzamy podjąć pracę, to wybieramy studia niestacjonarne (zaoczne lub wieczorowe). Studiując zaocznie, na zajęcia uczęszczamy w weekendy, często od piątku wieczorem do niedzielnego popołudnia. Studia wieczorowe są obecnie najmniej popularne i odbywają się w ciągu tygodnia popołudniami i wieczorami. Coraz popularniejsze staje się studiowanie przez internet (tzw. *e-learning*), wtedy wymagana jest od studenta praca przed komputerem z dostępem do internetu (słuchanie wykładów, wykonywanie ćwiczeń), a tylko egzaminy, zajęcia praktyczne wymagają obecności na uczelni. Jest to dobre rozwiązanie dla osób niepełnosprawnych lub mieszkających z dala od ośrodków akademickich.

Szkolnictwo wyższe w Polsce funkcjonuje w ramach systemu bolońskiego. Proces jego wdrażania rozpoczął w 1999 roku, gdy ministrowie edukacji 29 krajów europejskich podpisali **deklarację bolońską**. Jest to dokument zawierający zadania prowadzące do zbliżenia systemów szkolnictwa wyższego krajów europejskich. Głównym celem deklaracji było stworzenie do 2010 roku **Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego** (*European Higher Education Area – EHEA*). Jego realizacja miała polegać na wprowadzeniu systemu przejrzystych i porównywalnych stopni, powszechnym stosowaniu systemu punktów kredytowych, promocji mobilności studentów, nauczycieli.

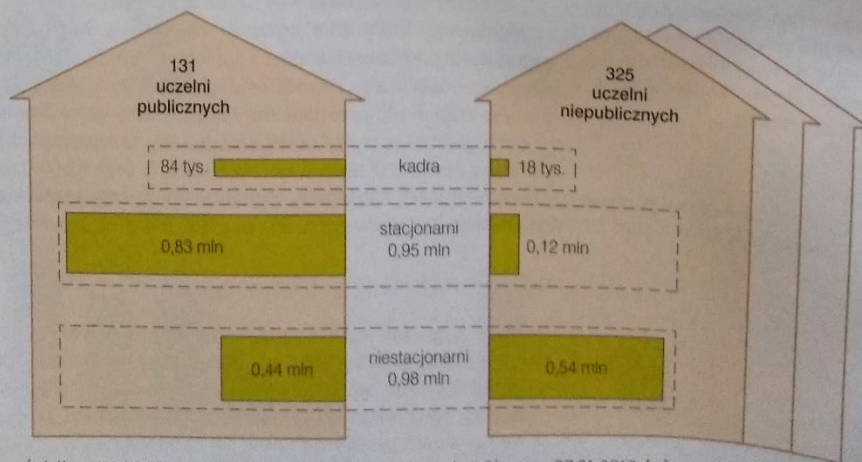
Szkolnictwo wyższe to jeden z najdynamiczniej rozwijających się obszarów życia społecznego naszego kraju. W 2009 roku w 456 uczelniach, 131 publicznych i 325 niepublicznych, kształciło się prawie 2 miliony studentów, co dawało Polsce jeden z najwyższych na świecie wskaźników skolaryzacji oraz największą liczbę instytucji szkolnictwa wyższego w Europie.

Czy wiesz, że...

Są takie kierunki studiów, które pozostały dwustopniowe (magisterium, doktorat). Należą do nich m.in. prawo, medycyna oraz psychologia.

Szkolnictwo wyższe w Polsce

Źródło: GUS 2009, na podstawie: *Szkolnictwo wyższe w Polsce. Diagnoza*, 07.01.2010. [z:] www.uczelnie2020.pl.

Czy wiesz, że...

Immatrikulacja to akt przyjęcia osoby do grona studentów uczelni.

REKRUTACJA DO SZKÓŁ WYŻSZYCH ZA GRANICĄ

Liczba polskich studentów, którzy wyjechali na stypendium Erasmus w latach 1998–2010 wynosi 93 807 osób.

1998/1999	1 426
1999/2000	2 813
2000/2001	3 691
2001/2002	4 322
2002/2003	5 419
2003/2004	6 278
2004/2005	8 388
2005/2006	9 974
2006/2007	11 219
2007/2008	12 854
2008/2009	13 402
2009/2010	14 021

Źródło: www.erasmus.org.pl.

Rekrutacja do szkół wyższych w Polsce

Podstawowym dokumentem regulującym uprawnienia szkół wyższych jest **Ustawa o szkolnictwie wyższym** z 27 lipca 2005 roku. Na jej podstawie senaty poszczególnych uczelni wydają uchwały w sprawie zasad i trybu przyjmowania kandydatów oraz zakresu egzaminów wstępnych na studia stacjonarne i niestacjonarne (zaoczne, wieczorowe i eksternistyczne). Rekrutacja odbywa się on-line poprzez internetową/elektroniczną rejestrację kandydatów. Kandydaci są kwalifikowani do przyjęcia na studia w kolejności, w której znajdują się na odpowiadającej tym studiom liście rankingowej. W zależności od studiów porządek na liście rankingowej ustala się na podstawie uzyskiwanych przez kandydatów wyników kwalifikacji albo na podstawie kolejności ich rejestrowania się w systemie rejestracji kandydatów. Rekrutacja jest związana z koniecznością wniesienia opłaty, o jej wysokości decyduje uczelnia.

Sposób obliczania punktów na każdej uczelni jest inny. W rekrutacji na te same kierunki studiów na różnych uczelniach mogą być brane pod uwagę inne przedmioty. Warto zdobyć informacje, ile miejsc przewiduje się na danym kierunku studiów i ilu było w poprzednim roku kandydatów przypadających na jedno wolne miejsce. Pozwoli to lepiej ocenić szanse na dostanie się.

Wejście Polski do Unii Europejskiej umożliwiło Polakom studiowanie w całej zjednoczonej Europie. Od 1 maja 2004 roku zniesiono obowiązek posiadania wizy studenckiej, a podstawowym warunkiem przyjęcia na zagraniczne uczelnie jest świadectwo ukończenia szkoły średniej drugiego stopnia, czyli polskich liceów i techników, oraz zdanie matury.

Wiele polskich uczelni uczestniczy w programie Unii Europejskiej Erasmus. Jest on przeznaczony dla szkół wyższych, ich studentów i pracowników. Celem Erasmus jest podnoszenie jakości kształcenia w krajach uczestniczących w tym programie poprzez rozwijanie międzynarodowej współpracy między uczelniami oraz wspieranie mobilności studentów i pracowników szkół wyższych. Od roku akademickiego

państwa UE
 państwa spoza UE
 państwa uczestniczące w programie Erasmus
LIKS - LUKSEMBURG
 LIKHT - LIECHTENSTEIN

Kraje uczestniczące w programie Erasmus, stan na 2010 r.

Warto obejrzeć...

Film *Smak życia* z 2002 r. w reż. Cédrica Klapischa (czyt. sidrika klapisza). Pokazuje on w humorystyczny sposób grupę studentów z różnych krajów Europy studiujących razem w Barcelonie w ramach programu Erasmus.

Kadr z filmu *Smak życia*

Czy wiesz, że...

Coraz częściej pojawiają się w Polsce oszuści gotowi za kilkaset dolarów sprzedać fikcyjne dyplomy ukończenia różnych wyższych uczelni z USA czy Polski. W związku z tym niektórzy pracodawcy zatrudniają specjalistów od weryfikowania CV.

Zadania

1. Dowiedz się, w jaki sposób absolwent zasadniczej szkoły zawodowej może przystąpić do matury.
2. Odszukaj w internecie zasady rekrutacji do wybranej szkoły wyższej lub policealnej.
- 3*. Korzystając z internetu, zapoznaj się z warunkami nauki w dowolnym obcym państwie i sporządź notatkę. Wskaż największe zalety i wady studiowania w tym kraju.

Miniprojekt edukacyjny

Jak zaplanować własną przyszłość zawodową?

Przygotujcie własną ścieżkę kariery zawodowej do 30. roku życia. Uwzględnijcie następujące elementy: ukończone szkoły, staże i praktyki zawodowe, dodatkowe kursy i szkolenia, powiązanie zainteresowań i pasji z przyszłym zawodem, potencjalne zarobki i inne korzyści wynikające z określonej pracy. Oceńcie swoje szanse na rynku pracy i wielkość zarobków. Przedstawcie wpływ kariery na życie prywatne.

kiego 2007/2008 Erasmus jest częścią programu „Uczenie się przez całe życie” (*The Lifelong Learning Programme*), nowego programu Unii Europejskiej w dziedzinie edukacji i doskonalenia zawodowego, przewidzianego na lata 2007–2013.

Uczelnie biorące udział w Erasmusie mają między innymi możliwość prowadzenia wymiany studentów, pracowników uczelni, organizowania kursów prowadzonych przez wykładowców z różnych krajów, udziału w wielostronnych projektach.

Aby wziąć udział w programie wymiany studentów, należy spełnić kilka warunków. Przede wszystkim trzeba być studentem uczelni, która posiada Kartę Uczelni Erasmusa i prowadzi wymianę studentów. Należy mieć ukończony pierwszy rok studiów pierwszego stopnia (licencjackich, inżynierskich), a także być obywatelem kraju uczestniczącego w Erasmusie (albo mieć status uchodźcy lub prawo stałego pobytu w kraju uczestniczącym). Wśród chętnych uczelnie przeprowadzają swego rodzaju weryfikację podań, biorąc pod uwagę średnią ocen i znajomość języków obcych. Nie pojadą na wymianę ci, którzy już korzystali z programu.

Możliwości nauki wykraczają daleko poza obszar Unii Europejskiej. Dla przyszłych studentów istnieje możliwość nauki w ramach systemu bolońskiego na wielu zagranicznych uczelniach w państwach należących do Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego (EHEA). Obecnie 49 państw uczestniczy w realizacji procesu bolońskiego (stan na 1 stycznia 2012 r.). Warunki studiowania w każdym z państw są różne. Przed podjęciem nauki warto zapoznać się ze specyfiką danego systemu.

Przed maturzystami otwarta jest również edukacja poza Europą, na przykład w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie. W celu podjęcia nauki w USA najlepiej uzyskać jeszcze w Polsce, w amerykańskiej ambasadzie, wizę studencką F-1. Rząd amerykański wydaje wize studenckie na okres od 1 miesiąca do 5 lat. Korzystając z nich, można wielokrotnie pokonywać granicę Stanów Zjednoczonych. Wiza F-1 uprawnia również do uzyskania prawa jazdy i innych niezbędnych dokumentów. Studia w USA są niestety płatne i dla studentów z zagranicy nie ma możliwości uzyskania stypendiów rządowych. Mogą oni jedynie liczyć na niskoprocentowane pożyczki lub stypendia uczelniane.

Kanadyjskie szkoły i uczelnie z chęcią zapraszają studentów zagranicznych. Jeżeli zamierzamy studiować w Kanadzie przez okres dłuższy niż 6 miesięcy, konieczne jest zezwolenie na naukę. Nauka trwająca 6 miesięcy lub krócej nie wymaga zezwolenia – wystarczy wówczas uzyskanie wize na pobyt czasowy. Polacy posiadający już paszport biometryczny są zwolnieni z obowiązku posiadania wize.

Pamiętajmy, że decydując się na podjęcie nauki w dowolnej uczelni w kraju lub za granicą, zawsze należy na bieżąco śledzić informacje i załatwić niezbędne formalności.